

WWW.AKOEDU.IR

اولین و با کیفیت ترین

کلاسی های vip کنکور
آگادمی کنکور در ایران

جهت دریافت برنامه ی شخصی سازی شده یک هفته ای رایگان کلیک کنید و یا به شماره ی ۰۹۰۲۵۶۴۶۲۳۴ عدد ۱ را ارسال کنید.

۵۰ تست علوم و فنون دوازدهم درس ۵ - اختیارات شاعری

- ۱) واژه‌ی آهو در کدام بیت مشمول اختیار زبانی کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند نشده است؟
- ۱) دام من نیست به آهوی تو لایق بگذار/ تا به دام سر زلف تو شکار تو کنم
  - ۲) قاصد مگر آهوی ختن بود/ کش نافه‌ی مشک در میان است
  - ۳) چون نرود در پی صاحب کمند/ آهوی بیچاره به گردن اسیر
  - ۴) چنان در قید مهرت پای بندم/ که گویی آهوی سر در کمندم

- ۲) متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.
- «چه آن بزرگ‌مرد از آن یگانه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر سرآشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود. دوست و دشمن او را از نوادر دهر شمردند و کارهای امیرنظام از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که همه در یک دو سال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.»
- الف) دو ویژگی «زبانی» برای متن بنویسید.
- ب) نویسنده‌ی متن کیست؟
- ج) این کتاب مربوط به کدام «حوزه‌ی ادبی» در نثرنویسی دوران بیداری است؟

- ۳) در همه‌ی ابیات حذف «همزه» به چشم می‌خورد؛ به جز:
- ۱) برون خرام و ببر گوی خوبی از همه کس / سزای حور بده رونق پری بشکن
  - ۲) چو عندلیب فصاحت فرو شد ای حافظ / تو قدر او به سخن گفتن دری بشکن
  - ۳) چو عطرسای شود زلف سنبل از دم باد / تو قیمتش به سر زلف عنبری بشکن
  - ۴) به زلف گوی که آیین دلبری بگذار / به غمزه گوی که قلب ستمگری بشکن

- ۴) در بیت زیر، کدام اختیار شاعری به کار نرفته است؟
- «طمع خام بین که قصه‌ی فاش / از رقیبان نهفتنم هوس است»
- ۱) ابدال
  - ۲) حذف همزه
  - ۳) بلند تلفظ کردن هجای کوتاه
  - ۴) آوردن فعلاتن به جای فاعلاتن

۵ در کدام گزینه از هر دو اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» و «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» استفاده شده است؟

- ۱) ای که از بهر نمازت گوش جان بر قامت است/قامتی را جو که آید سرو پیشش در نماز
- ۲) سوختیم ای مطرب بریطنواز چنگزن/ساز را بر ساز کن امشب دمی با ما بساز
- ۳) ای خوشا در مجلس روحانیان گاه صبح/دلنوازان عودسوز و پردهسازان عودساز
- ۴) گر ز دست ساقی تحقیق جامی خورده‌ای/می‌پرستی را حقیقت دان و هستی را مجاز

۶ در کدام بیت اختیار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» وجود ندارد؟

- ۱) دادگرا تو را فلک جرعه‌کش پیاله باد / دشمن دل‌سیاه تو غرقه به خون چو لاله باد
- ۲) ای مه برج منزلت چشم و چراغ عالمی / باده‌ی صاف دایمت در قدح و پیاله باد
- ۳) نه طبق سپهر و آن قرصه‌ی ماه و خور که هست / بر لب خوان قسمت سهل‌ترین نواله باد
- ۴) چون به هوای مدحتت زهره شود ترانه‌ساز / حاسدت از سماع آن محرم آه و ناله باد

۷ در هجاهای چندم بیت زیر اختیار شاعری زبانی وجود دارد؟

- روزگاری من و دل ساکن کویی بودیم / ساکن کوی بت عربده جویی بودیم
- ۱) هجاهای سوم و هفتم - مصرع دوم
  - ۲) هجای سوم از مصرع اول و هجای هفتم از مصرع دوم
  - ۳) هجای هفتم از مصرع اول و هجای سوم از مصرع دوم
  - ۴) هجاهای سوم و هفتم مصرع اول

۸ در بیت «افتادگی آموز اگر طالب فیضی / هرگز نخورد آب زمینی که بلند است» کدام اختیارات زبانی وجود دارد؟

- ۱) تبدیل مصوت بلند به کوتاه و تبدیل مصوت بلند به کوتاه
- ۲) فقط دوبار حذف همزه
- ۳) تبدیل مصوت بلند به کوتاه و حذف همزه
- ۴) حذف همزه و تبدیل مصوت کوتاه به بلند

۹ در نمونه‌های زیر کلماتی که بین دو هلال تقیع شده است را بررسی کنید و بنویسید که در تقطیع آنها از کدام اختیارات شاعری استفاده شده است؟

- ۱) نوای نی (U - - U)
- ۲) آرزوی خوب (U - - - U -)
- ۳) دل پاک (U - - U)
- ۴) بازی دهر (U - - U -)

۱۰ پس از مشخص کردن پایه‌های آوایی ابیات زیر، اختیارات زبانی استفاده شده در آنها را استخراج کنید.

- ۱- شخص خفت و خرس می‌راندش مگس / وز ستیز آمد مگس زو باز پس
- ۲- من آن نگین سلیمان به هیچ نستام / که گاه بر او دست اهرمن باشد
- ۳- نبینی باغبان چون گل بکارد / چه مایه غم خورد تا گل برآرد
- ۴- چنان در قید مهرت پات بندم / که گویی آهوئی سر در کمندم

۱۱ پس از تقطیع هجایی و تعیین پایه‌های آوایی ابیات زیر دو مصراع ابیات را مقایسه کنید و اگر اختلافی هست تعیین کنید که شاعر از کدام اختیار زبانی بهره برده است؟

۱- پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند
 ۲- نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری / کز آن جانب که او باشد صبا عنبرفشان آید
 ۳- سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز / ور روی بگردانی در دامن آویزد

۱۲ در هیچ گزینه‌ای اختیار زبانی استفاده نشده است مگر در گزینه .....
 (۱) هلا ساقی بیا ساغر مرا ده / زرم بستان می چون زر مرا ده
 (۲) شب‌های فراق را آخر سحری باشد / وین ناله شب‌ها را روزی اثری باشد
 (۳) تا رشته میثاقم با موی تو محکم شد / کارم همه بر مویی بر بسته و در هم شد
 (۴) خواهم که بدانم من جانا تو چه خو داری

۱۳ در کدام گروه از مصراع‌های زیر از اختیار زبانی «کوتاه تلفظ مصوت بلند» استفاده شده است؟

الف: در دام فتاده آهوئی چند
 ب: پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی
 پ: تو کجایی تا شوم من چاکرت
 ت: همه کارم ز خودکامی به بدنامی کشید آخر
 ث: نخواهم گوید و خواهد به صد جان

(۱) الف - ث (۲) الف - ب (۳) پ - ت (۴) ب - پ

۱۴ در کدام یک از گزینه‌های زیر از اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» استفاده شده است؟

(۱) چنان در قید مهرت پای بندم / که گویی آهوئی سر در کمندم.
 (۲) بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه بان دارد / بهار عارضش خطی به خون ارغوان دارد.
 (۳) ور از نه چرخ برتازی بسوزی هفت دریا را / بدرم چرخ و دریا را به عشق و صبر و پیشانی
 (۴) آن فتنه چو برخیزد صد فتنه برانگیزد / و آن لحظه که بنشیند صد شور به پا خیزد

۱۵ در همه ابیات زیر جز بیت ..... از اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» بهره گرفته شده است.

(۱) در دام فتاده آهوئی چند / محکم شده دست و پای در بند
 (۲) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند
 (۳) نبینی باغبان چون گل بکارد / چه مایه غم خورد تا گل برآرد
 (۴) چنان در قید مهرت پای بندم / که گویی آهوئی سر در کمندم

۱۶ در کدام یک از ابیات زیر از اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت» استفاده شده است؟

(۱) توانا بود هر که دانا بود / ز دانش دل پیر برنا بود
 (۲) شخص خفت و خرس می‌راندش مگس / وز ستیز آمد مگس زو بازپس
 (۳) در دام فتاده آهوئی چند / محکم شده دست و پای در بند
 (۴) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد / یک نکته از این معنی گفتیم و همین باشد

- ۱۷ گزینه نادرست را انتخاب کنید.
- ۱) دو مصراع یک بیت از دید ضرب آهنگ و چینش نشانه‌های هجایی باید بسیار منظم و دقیق با یکدیگر هم‌آوایی و همخوانی داشته باشند.
- ۲) همه اشعار دارای تناسب آوایی و یکسانی و هم‌نوایی هستند.
- ۳) شاعران برای اینکه ناهمواری‌های موجود در ابیات را به همواری تبدیل کنند از اختیارات شاعری استفاده می‌کنند.
- ۴) هماهنگی مصراع‌ها در بیت بیانگر نظام و انسجام بافت آهنگین و همگونی چینش نشانه‌های آوایی است.

- ۱۸ هماهنگی مصراع‌ها در بیت بیانگر چیست؟
- ۱) نظام و انسجام بافت آهنگین و همگونی چینش نشانه‌های آوایی
- ۲) تسلط شاعر بر علم عروض
- ۳) محکم و استوار بودن شعر
- ۴) استفاده شاعر از اختیارات شاعری

- ۱۹ در کدام گزینه، اختیار شاعری تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه وجود داد؟
- ۱) وگر من شوم بر تو پیروزگر / دهد مرا اختر نیک بر
- ۲) از ایشان نگردد یکی کاسته / شوند ایمن از جان و از خواسته
- ۳) سوی شهر ایران دهم راهشان / گذارم یکایک سوی شاهشان
- ۴) به نیروی یزدان و فرمان شاه / به خون غرقه گردانم این رزمگاه

- ۲۰ در کدام بیت، اختیار شاعری «تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند» وجود دارد؟
- ۱) بی‌سوز محبت نتوان دل به بتان بست / داغی است غم عشق که بر خود نتوان بست
- ۲) جان کشته‌ی شیرین حرکاتی است که لعلش / صد غنچه دهان را به یکی نکته زبان بست
- ۳) از جان خود ای دلشدگان دست بشوید / کان ظالم خونخواره به بیداد میان بست
- ۴) اهلی نتوانست از او قطع نظر کرد / هر چند که چشم از رخ خوبان جهان بست

- ۲۱ در کدام بیت اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه و تغییر مصوت کوتاه به بلند صورت گرفته است؟
- ۱) به دل صد آرزو داری، به دوران سازگاری کن / چو گل چینی همان به که آشنای باغبان باشی
- ۲) به ترک مقصد ار ممنون خود باشی از آن بهتر / که بهتر کامیابی شرمسار آسمان باشی
- ۳) به فتوای قناعت روزه‌ی همّت شود باطل / ز قوت کامی ار انگشت حسرت در دهان باشی
- ۴) چنان دل‌کنده می‌باید از این تنگ آشیان باشی / که خود را در قفس دانی اگر در گلستان باشی

- ۲۲ در کدام بیت اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه صورت نگرفته است؟

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

www.akoedu.ir

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

www.akoedu.ir

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

www.akoedu.ir

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

www.akoedu.ir

۲۸

۲۹

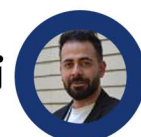
۳۰

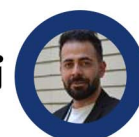
۳۱

۳۲

www.akoedu.ir

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۳

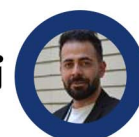
۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴
۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴

۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴

